

Quantū meriti sit perseverantia, ex flagitio oppositi vitii conjecturare possumus. De impœnitentia etenim dicitur, quod tanta est hujus peccati pœna, quod humilitatem postulandi veniam subire non possit. Hoc est enim peccatum in Spiritum sanctum, hoc est peccatum ad mortem, de quo Joannes ait : « Est peccatum ad mortem, non dico pro eo ut quis

oret (I Joan. v). » Impœnitentia autem ex desperatione nascitur, aut ex præsumptione oritur : et quantum in ipsa est, aut derogat Dei justitiæ, aut detrahit Dei misericordiæ. Felix ergo perseverantia, quæ impœnitentiam excludit, obstinationem expellit, contemptum eliminat, obdurationem expugnat.

INNOCENTII III

PONTIFICIS ROMANI.

ENCOMIUM CHARITATIS.

(Opp. Innocentii III ed. 1575, Colon., in-folio.)

Charitas ut sicut omne bonum opus, sic etiam eleemosynam reliquaque pietatis opera Deo grata, hominique fructuosa efficiat.

Charitatis autem encomium in fine hic subnecturus, primum eam ex sacris litteris probare et commendare operæ pretium existimo. Sunt autem hæ auctoritates, quæ formam præferunt charitatis : *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota mente tua, et ex omnibus viribus tuis; et proximum tuum sicut teipsum* (Deut. vi; Matth. xxii). Item Joannes ait : *Deus charitas est; qui manet in charitate, in Deo manet, et Deus in eo* (Joan. xiv). Item Petrus : *Ante omnia mutua in vobismetipsis charitatem continuam habentes : quia charitas operit multitudinem peccatorum* (I Petr. iv). Item Paulus : *Charitas patiens est, benigna est, non agit perperam* (I Cor. xiii). Item Salomon : *Odium suscitatur rixas, et charitas parit dilectionem* (Prov. x). Item Augustinus : « Omnia quæcunque facimus sine charitate, nihil nobis prosunt; fatuum et inane studium expendimus, si non habemus charitatem, qui Deus est. » Item Gregorius : « Tanto amplius rubigo peccatorum consumitur, quanto igne charitatis crematur cor peccatoris. »

Ex his sic procedendum est : Quis præditus Tulliana eloquentia, quis omniformatus sapientia sufficit laudes charitatis exprimere, ejusque virtutes ad unguem exponere ? Hæc est charitas, quæ docet illecebras fugere, voluptates calcare, carnis concupiscentias cohibere, desideria illicita frangere, homines contemnere, postremo universa blandimenta respicere. De hac sponsus in Cantico amoris ait : *Pone me ut signaculum super cor tuum, quia fortis est ut mors dilectio, dura sicut infernus æmulatio* (Cant. iii). Mors enim viventes extinguit, infernus autem nec mortuis parcit. *Dilectio igitur ut mors est fortis. Nam sicut illa sensum carnis, sic ista affectum carnalis concupiscentiæ punit. Dura est sicut infernus æmulatio, quia hos quos intus trahit*

desiderium æternorum, non solum blanda respicere, sed etiam adversa, pro eo quod diligit adipiscendo, cogit tolerare. Hæc est charitas quæ Abel martyrem fecit, Abraham de terra sua eduxit. Hæc Joseph in Ægypto servavit. Hæc est flamma, quæ tribus pueris in fornace flammam exstinxit. (Gen. iv, xiii, xli; Dan. iii). Hæc est charitas omnium bonorum maxima, cui nil sapit extraneum, vel asperum, vel confusum, virtutes cæteras munimine suæ perfectionis solidans. Quisquis in ejus radice se inserit, nec a viriditate deficit, nec a fructibus evanescit, quia fecunditatis opus efficaciter non amittit. De hac Isidorus ait : « Nullum præmium pensatur, sine amore charitatis : quamvis recte credat, tamen sine charitate ad beatitudinem pervenire non potest, Quia tanta est charitatis virtus, ut etiam prophetia et martyrium sine illa nil esse credatur. Charitas omnium virtutum obtinet principatum. » Unde et vinculum dilectionis ab Apostolo dicitur, quia universæ virtutes ejus vinculo religantur. Dilige ergo Dominum ut eligas, dilige melius ut salubre degas. Dilige Deum ut eligas-esse cum Deo, dilige melius, ut unus fias cum eo. Per dilectionem ergo diligas, quod diligis, si tutius pervenire cupis, et festina ut apprehendas. Ergo per dilectionem curris, per dilectionem apprehendis. Item quo plus diligis, eo et amplius amplecteris. Ergo per dilectionem superius vide de quo tibi dilectio ipsa est. Dilectio ipsa est cursus, ipsa est perventio, ipsa est permansio, ipsa est beatitudo. Dilige ergo Deum, elige Dominum, curre, apprehende, posside, frue. Hæc est via superexcellens, via supereminens, vias distortas dirigens, vias rectas ostendens.

Hæc est charitas, quæ tantum in Deum prævaluit, quod eum de sede supernæ majestatis ad infirmitatem nostræ humanitatis adduxit, vulneravit

impassibilem, ligavit insuperabilem, traxit incommutabilem, æternum fecit mortalem. Si tantum potuit charitas in Deum, quantum homo deberet posse in seipsum? Si Deus propter hominem tanta pertulit, quid homo propter Deum tolerare recusabit? Pudeat te, o homo, non subijci charitati, quæ sibi subjecit auctorem mundi, non pudeat subijci charitati lutum, quæ sibi subjecit et figulum. Hæc non æmulatur, non agit perperam (I Cor. xiii). Ab illo in quo habitat, radicem vitiorum extirpat. Charitas omnium virtutum est origo; charitas mentem hominis illuminat, conscientiam mundat, animam lætificat, Deum demonstrat. Animam in qua charitas habitat superbia non inflat, invidia non devastat, ira non vexat, avaritia non excæcat, tristitia mala non dissipat, gula non inflammat, luxuria non coinquinat. Semper munda est, semper quieta, semper casta, semper læta, semper pacifica, semper benigna, semper modesta. In adversis segura, in prosperis non elata. Hæc crux spiritualis est, quam quilibet portare tenetur, ut tollendo hanc crucem, Christi vestigia sequatur: cujus altitudo erigitur ad Deum, latitudo extenditur usque ad inimicum, longitudo ad vitæ terminum, ejus profunditas divinæ sapit bonitatis immensum. Hæc est charitas quæ pugnanti est meritum, triumphanti præmium,

quæ sic inchoatur in via, quod consummatur in patria. Hæc est ignis in Sion et caminus in Jerusalem (Isa. xxxi). Charitas quasi Trinitatem creatam parit: in qua Trinitate quasi Pater est dilectio Dei, a quo procedit dilectio, qua se homo diligit, tanquam proles a parente: ab utroque vero dilectio proximi procedit, quasi Spiritus sanctus ab utroque. Istæ dilectionis sunt in una substantia charitatis, sed diversæ in propria persona.

Cave ergo, o homo, si dilectionem sectari velis, ne umbra dilectionis fallaris. Est enim dilectio fortunæ, quæ cum prosperitate advenit, et in adversitate recedit. Hæc Deum diligit homo carnalis, qui Deum laudat solum, cum benefecerit ei. Est dilectio naturæ, qua naturam suam Deumque sensualiter diligit. Est dilectio gratiæ, quæ sola habet quod Deum diligit, ut in præmium habeatur. Prima est deficiens, secunda faciens, tertia perficiens. Prima est charitatis, secunda sensualitatis, tertia rationis. Prima falsitatis, secunda humilis peccatoris, tertia justificati hominis. O homo, considera quam dulcis est amor Dei, quam impurus sit amor hujus sæculi. Amor Dei mater est omnium virtutum: amor sæculi mater est omnium vitiorum. Apud istum amorem imperfecta sunt omnia, apud illum perfecta sunt cuncta.

INNOCENTII III

ROMANI PONTIFICIS

MYSTERIORUM EVANGELICÆ LEGIS

ET

SACRAMENTI EUCHARISTIÆ

LIBRI SEX.

(Edit. Opp. Innocentii III, Colon., 1575, in-folio.)

ORDO MISSÆ.

SACERDOS. — In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. — Amen.

Introibo ad altare Dei.

MINISTRI. — Ad Deum qui lætificat juventutem meam.

SACERDOS. — Judica me, Deus, et discerne causam meam de gente non sancta: ab homine iniquo et doloso erue me.

MINISTRI. — Quia tu es, Deus, fortitudo mea, quare me repulisti, et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

SACERDOS. — Emitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt, et adduxerunt in montem sanctum tuum, et in tabernacula tua.

MINISTRI. — Et introibo ad altare Dei: ad Deum qui lætificat juventutem meam.